

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра підприємництва та організації агробізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ Діброва А.Д.
“ ____ ” _____ 2019 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри підприємництва та
організації агробізнесу

Протокол №_18_ від 4.06_2019 р.

Завідувач кафедри

_____ Ільчук М.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Проектування підприємницької діяльності в АПК

для підготовки фахівців освітнього ступеню магістр зі спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління
та адміністрування»

Факультет економічний

Розробники: Ільчук Микола Максимович, професор

Коновал Іван Андрійович, к.е.н., доцент

Київ – 2019 р.

1.Опис навчальної дисципліни
Проектування підприємницької діяльності в АПК
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	
Спеціальність	076 – «Підприємництво, торгівля та біржова» (шифр і назва)	
Спеціалізація	_____ (шифр і назва)	
Освітній ступінь	магістр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	_____120_____	
Кількість кредитів ECTS	_____4_____	
Кількість змістових модулів	_____3_____	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	<u>Курсова робота</u> (назва)	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1	2
Семестр	2	1
Лекційні заняття	15	10
Практичні, семінарські заняття	15	10
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60	70
Індивідуальні завдання	30	30
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2	
самостійної роботи студента –	2	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування системи знань з методології проектування підприємницької діяльності підприємств та контролю реалізації проектів.

Завдання: 1) вивчення теоретичних аспектів проектування підприємницької аграрних підприємств; 2) набуття практичних навичок щодо розробки та оцінювання ефективності підприємницьких проектів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- знати:** - цілі, зміст, етапи, прийоми і методи проектування підприємницької діяльності в АПК;
- процес проектування та раціоналізації діяльності аграрних підприємств;
  - методи оцінки проектів;
  - систему планування та контролю проектів.
- вміти:** - розробляти проекти з організації праці, виробництва і управління аграрним підприємством;
- розробляти фінансовий план проекту;
  - оцінювати ефективність проектів з урахуванням їх ризиків;
  - розробляти календарні плани виконання проектів.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. ВИДИ ПРОЕКТІВ

Тема лекційного заняття 1. Теоретичні основи проектування підприємницької діяльності підприємств

Сутність проекту та проектування. Класифікація проектів за різними критеріями. Сфери розповсюдження бізнес-проектування. Складові бізнес-проектування.

Цілі, завдання та зміст проектування. Етапи проектування. Проектна документація. Проектне (технічне) завдання. Техніко-економічне обґрунтування (Технічна пропозиція). Ескізний проект. Технічний проект. Робоча документація (Робочий проект).

Аграрне підприємство як об'єкт проектування. Підсистеми виробничої системи підприємства: технічна, технологічна, організація виробництва, економічна, інформаційна, логістична.

Методи проектування та їх класифікація. Методи проектування за логікою виконання проектних робіт: послідовне і паралельне проектування. Методи проектування за глибиною проектних рішень: бенчмаркінг, параметричне проектування, реінжиніринг.

Тема лекційного заняття 2. Інвестиційні та бізнес-проекти підприємств

Сутність інвестиційного проекту. Цикл інвестиційного проекту. Фази життєвого циклу інвестиційного проекту: початкова (передінвестиційна), інвестиційна, експлуатаційна. Стадії передінвестиційної фази проекту: власне передінвестиційна, ідентифікаційна, підготовча, розробка попереднього проекту, експертиза, детальне проектування.

Стадії інвестиційної фази: підготовка і проведення тендерів, спорудження потужності і її об'єктів, виробничий маркетинг, навчання виробничого персоналу.

Стадії експлуатаційної фази: здача в експлуатацію, започаткування випуску продукції та господарської діяльності, заміна та оновлення технологічного устаткування, розширення та інновації, виведення на проектну потужність, заключна оцінка проекту.

Бізнес-план інвестиційного проекту.

Сутність і структура бізнес-проекту. Організація бізнес-проекту. Товар – продукт фірми. Маркетинг бізнесу (проекту). Проектування організації виробництва. Розроблення плану виробництва. Проектування організації управління. Фінансова характеристика бізнесу. Джерела фінансування. Підведення підсумків бізнесу. Система планування і управління бізнес-проекту. Організаційні структури розробки проектів.

Проектне фінансування. Джерела фінансування проекту: власний капітал, нерозподілений прибуток, позичковий капітал і державні субсидії. Виробничий і фінансовий левериджі. Їх сутність та порядок розрахунку. Ефект фінансового левериджу.

Змістовий модуль 2. ПРОЕКТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема лекційного заняття 1. Планування цілей та попереднє проектування підприємницької діяльності аграрних підприємств

Планування цілей підприємства. Визначення стратегічних цілей підприємства у сфері фінансів, тенденції розвитку в розміщенні підприємства, тенденції розвитку правового статусу підприємства, тенденції розвитку в сфері комерційної діяльності, іміджу підприємства, стабільності положення підприємства

Аналіз виробничого потенціалу підприємства. Цілі аналізу виробничого потенціалу. Методичні підходи до аналізу виробничого потенціалу. Визначення сфер дослідження при аналізі виробничого потенціалу. Методи збору й обліку даних.

Формування виробничої програми. Довгострокове (стратегічне), середньострокове (тактичне), короткострокове (оперативне) проектування виробничої програми. Фактори впливу на формування виробничої програми.

Оцінка потреб інвестиційних вкладень. Базисні показники, що використовується у процесі проектування аграрного підприємства: показники продуктивності праці, показники витрат виробництва, показники потреби в площах і приміщеннях, показники потреби в складських запасах, показники капіталовкладень і очікуваного прибутку, показники витрат на будівництво.

Зміст техніко-економічного аналізу проектного аграрного об'єкта: розрахунок інвестиційних витрат, визначення собівартості продукту, складання плану фінансових потреб.

Прийняття попереднього рішення. Попереднє техніко-економічне обґрунтування (ТЕО). Основні розділи ТЕО: основна ідея проекту, аналіз ринку і стратегія маркетингу, сировина, матеріали та комплектуючі вироби, інженерно-технологічна частина проекту, організаційні й накладні витрати, трудові ресурси (персонал), планування процесу здійснення проекту, фінансовий аналіз та оцінка ефективності інвестування

Тема лекційного заняття 2. Проектування організації виробництва аграрного підприємства

Сутність організаційного проектування. Об'єкти організаційного проектування. Загальний підхід до проектування організації виробництва. Товар-продукт як предмет споживання. Оцінка конкурентоспроможності товару-продукту. Проектування товару-продукту як об'єкту виробництва. Життєвий цикл товару-продукту.

Процес організаційного проектування та раціоналізації аграрних підприємств.

Передпроектний етап проектування. Проведення комплексного техніко-економічного обстеження виробництва. Аналіз: конструктивно-технологічних та організаційно-планових характеристик продукції; технологічних процесів і засобів технологічного оснащення; виробничої структури і виробничого процесу; соціальних характеристик праці; основних техніко-економічних показників виробництва. Прийняття рішень щодо вимог: організаційної, функціональної та елементної структури виробничої системи (ВС); характеру зовнішніх і внутрішніх зв'язків (планування, розміри транспортних партій, ритмічність, час функціонування, форми постачання і вивозу інгредієнтів виробництва); складу завдань, що розв'язується АСУ; системи документообігу; охорони праці і техніки безпеки; техніко-економічні показники оцінки роботи ВС.

Розроблення технічного завдання. Вибір форми організації виробництва: обґрунтування типу виробництва, обґрунтування складу підрозділів та їх спеціалізації, обґрунтування форм організації підрозділів, побудова організаційної структури виробництва.

Розроблення структурно-функціональної організації виробництва: склад зовнішніх зв'язків та їх параметри, склад функцій, склад структурно-функціональних елементів, склад внутрішніх зв'язків, побудова функціональної

структури виробництва.

Обґрунтування виробничої структури: визначення складу та обсягу робіт, їх розподіл між виконавцями; визначення складу та кількості машин, обладнання, їх розміщення; визначення складу та чисельності виробничого персоналу, його закріплення за робочими місцями; побудова технологічних планувальних, розрахункових площ.

Етап робочого проектування. Організації основного виробництва: визначення складу, інтенсивності і шляху переміщення матеріальних потоків; визначення складу, пропускної спроможності та розташування виробничих підрозділів; визначення складу транспортно-технологічних схем виробництва, моделювання роботи, оцінка ефективності.

Організація обслуговування виробництва: технічного обслуговування та ремонту, енергетичного обслуговування; матеріально-технічного забезпечення; транспортного обслуговування тощо

Проектування оперативного управління виробництвом: оргструктура і функції апарату управління; оперативно-календарне планування виробництва; диспетчерування виробництва; організація інформаційних зв'язків і документообіг.

Проектування організації праці персоналу: нормування праці; склад і спеціалізація бригад, зони обслуговування; оснащення та обслуговування робочих місць; оплата праці; охорона праці і техніка безпеки; підготовка, перепідготовка кадрів.

Проектування сівозмін. Розроблення плану виробництва. Розроблення технологічного процесу виробництва та реалізації продукту (з урахуванням життєвого циклу продукту).

Формування виробничої структури підприємства.

Основні структурні розділи проекту організації виробництва аграрного підприємства.

Тема лекційного заняття 3. Проектування організації управління

Методологія цільового управління підприємством. Методи і способи управління.

Види структур управління. Способи побудови і принципи формування структури управління. Моделювання організаційної структури підприємства.

Проектування організаційно-правової форми аграрного підприємства.

Комплекс установчих документів на створення підприємства та інші внутрішні документи.

Змістовий модуль 3. ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТУ ТА ОЦІНКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

Тема лекційного заняття 1. Фінансовий план проекту

Прогноз обсягів реалізації продукції. Баланс грошових витрат і надходжень. Головне завдання балансу грошових витрат і надходжень.

Ліквідність підприємства. Рух грошових потоків. Терміни складання балансу грошових витрат і надходжень.

План доходів і витрат. Методи планування прибутку від реалізації продукції.

Балансовий план підприємства. Методи складання планового балансу підприємства.

Сутність аналізу безбитковості та його мета. Припущення при проведенні аналізу безбитковості. Графік прибутковості.

Тема лекційного заняття 2. Оцінка ефективності інвестиційних проектів

Основні принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Основні показники ефективності проекту: чистий приведений дохід, внутрішня норма доходності, індекс доходності (прибутковості, рентабельності) інвестицій, термін окупності інвестицій, показники фінансового стану.

Оцінка ефективності проекту. Вплив ризику і невизначеності при оцінці ефективності проекту. Оцінка проектних ризиків та методи їх зниження. Методи оцінки стійкості проекту: укрупнена оцінка стійкості проекту; розрахунок рівнів безбитковості; метод варіації параметрів.

Змістовий модуль 4. СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТІВ

Тема лекційного заняття 1. Система планування проекту

Процеси планування проекту. Рівні планування. Структура розбиття робіт (структуризація проекту). Лінійний графік Ганта.

Сутність сіткового планування. Алгоритм побудови сіткової моделі проекту. Обчислення параметрів сітьового графіка.

Календарне планування проектів. Планування ресурсів і витрат. Оцінка вартості проекту. Бюджетування проекту. Методи контролю вартості проекту. Програмне забезпечення планування проектів. Моделювання в процесі проектування підприємницької діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. ВИДИ ПРОЕКТІВ												
Тема 1. Теоретичні основи проектування підприємницької діяльності підприємств	4	1	1	-	-	2	4	1	1	-	-	2
Тема 2. Інвестиційні та бізнес-проекти підприємств	10	1	1	-	-	8	10	1	1	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
Змістовий модуль 2. ПРОЕКТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ												
Тема 1. Планування цілей та попереднє проектування підприємницької діяльності аграрних підприємств	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 2. Проектування організації виробництва аграрного підприємства	15	3	4	-	-	8	15	1	1	-	-	13
Тема 3. Проектування організації управління	8	1	1	-	-	6	8	1	-	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	33	6	7	-	-	20	33	3	2	-	-	28
Змістовий модуль 3. ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТУ ТА ОЦІНКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ												
Тема 1. Фінансовий план проекту	14	2	2	-	-	10	14	1	2	-	-	11
Тема 2. Оцінка ефективності інвестиційних проектів	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	28	4	4	-	-	20	28	3	4	-	-	21
Змістовий модуль 4. СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТІВ												
Тема 1. Система планування проекту	15	3	2	-	-	10	15	2	2	-	-	11
Разом за змістовим модулем	15	3	2	-	-	10	15	2	2	-	-	11
Усього годин	90	15	15	-	-	60	90	10	10	-	-	70
Курсова робота	30	-	-	-	30	-	30	-	-	-	30	-
Усього годин	120	15	15	-	30	60	120	10	10	-	30	70

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ. ВИДИ ПРОЕКТІВ		
1	Розроблення причинно-наслідкових моделей для прогнозування основних економічних показників (продуктивності тварин, урожайності тощо).	1
2	Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Розрахунок показників ефективності інвестиційних проектів за допомогою функцій процесора Excel	1
3	Обґрунтування вибору технологічного процесу виробництва продукції рослинництва в аграрних підприємствах	2
Змістовий модуль 2. ПРОЕКТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ		
4	Розроблення бізнес-проектів з виробництва продукції (зерна, овочів, молока, яловичини, свинини)	4
5	Аналіз чутливості проектів з виробництва зерна, молока, яловичини	1
6	Проектування сівозмін та розмірів посівних площ сільськогосподарських культур. Оптимізація структури посівних площ	1
Змістовий модуль 3. ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТУ ТА ОЦІНКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ		
7	Фінансовий план проекту	2
8	Оцінка ефективності інвестиційних проектів	2
Змістовий модуль 4. СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ ПРОЕКТІВ		
9	Система планування проекту	1

7. Індивідуальні завдання

На матеріалах підприємства, що є об'єктом дослідження в магістерській роботі необхідно виконати курсову роботу на одну із тем:

1. Проектування розвитку аграрного підприємства.
2. Проектування створення та ефективного розвитку фермерського господарства.
3. Проектування розвитку зернового господарства на підприємстві.
4. Проектування розвитку садівництва на підприємстві.
5. Проектування розвитку овочівництва на підприємстві.
6. Проектування розвитку галузі скотарства на підприємстві.
7. Проектування розвитку галузі свинарства на підприємстві.
8. Проектування розвитку галузі птахівництва на підприємстві.
9. Бізнес-план інвестиційного проекту аграрного підприємства.
10. Бізнес-план інноваційного проекту аграрного підприємства.
11. Проектування організаційно-економічного механізму взаємовідносин аграрних підприємств з переробними підприємствами.
12. Проектування створення та ефективного розвитку обслуговуючого кооперативу з заготівлі та переробки сільськогосподарської продукції.
13. Проектування створення та ефективного розвитку обслуговуючого кооперативу зі спільного використання техніки
14. Проектування створення та ефективного розвитку сільськогосподарського кооперативу з ресурсного забезпечення

Курсову роботу викласти за поданий нижче планом:

Тема «ПРОЕКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ»

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Розділ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Сучасний стан розвитку галузі рослинництва на підприємстві

2.3. Економічна ефективність виробництва продукції рослинництва

Розділ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА НА ПЕРСПЕКТИВУ

3.1. Проектування урожайності сільськогосподарських культур

3.2. Проектування посівних площ і обсягів виробництва продукції рослинництва

Розділ 4. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У ПЕРСПЕКТИВІ

4.1. Ресурсне забезпечення виробничої програми розвитку галузі рослинництва

4.2. Оцінка ефективності виробництва продукції рослинництва у перспективі

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

8.Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

- 1.Сутність проекту та проектування.
- 2.Класифікація проектів за різними критеріями. Сфери розповсюдження бізнес-проектування.
- 3.Складові бізнес-проектування.
- 4.Цілі, завдання та зміст проектування.
- 5.Етапи проектування.
- 6.Проектна документація: проектне (технічне) завдання, техніко-економічне обґрунтування (Технічна пропозиція), ескізний проект, технічний проект, робоча документація (Робочий проект).
- 7.Аграрне підприємство як об'єкт проектування.
- 8.Методи проектування та їх класифікація.
- 9.Сутність інвестиційного проекту. Цикл інвестиційного проекту.
- 10.Фази життєвого циклу інвестиційного проекту: початкова (передінвестиційна), інвестиційна, експлуатаційна.
- 11.Стадії передінвестиційної фази проекту: власне передінвестиційна, ідентифікаційна, підготовча, розробка попереднього проекту, експертиза, детальне проектування.
- 12.Стадії інвестиційної фази: підготовка і проведення тендерів, спорудження потужності і її об'єктів, виробничий маркетинг, навчання виробничого персоналу.
- 13.Стадії експлуатаційної фази: здача в експлуатацію, започаткування випуску продукції та господарської діяльності, заміна та оновлення технологічного устаткування, розширення та інновації, виведення на проектну потужність, заключна оцінка проекту.
- 14.Бізнес-план інвестиційного проекту.
- 15.Проектне фінансування.
- 16.Планування цілей підприємства. Визначення стратегічних цілей підприємства при проектуванні.
- 17.Аналіз виробничого потенціалу підприємства як початковий етап проектування підприємницької діяльності. Визначення сфер дослідження при аналізі виробничого потенціалу.
- 18.Формування виробничої програми. Довгострокове (стратегічне), середньострокове (тактичне), короткострокове (оперативне) проектування виробничої програми.
- 19.Оцінка потреб інвестиційних вкладень.
- 20.Зміст техніко-економічного аналізу проєктованого аграрного об'єкта: розрахунок інвестиційних витрат, визначення собівартості продукту, складання плану фінансових потреб.
- 21.Попереднє техніко-економічне обґрунтування (ТЕО). Основні розділи ТЕО.
- 22.Сутність та об'єкти організаційного проектування.
- 23.Процес організаційного проектування та раціоналізації аграрних підприємств.
- 24.Передпроектний етап проектування виробничої системи аграрного підприємства.

25. Розроблення технічного завдання обґрунтування організації виробництва сільськогосподарського підприємства.
26. Обґрунтування виробничої структури підприємства.
27. Етап робочого проектування організації основного виробництва на підприємстві.
28. Організація обслуговування виробництва: технічного обслуговування та ремонту, енергетичного обслуговування; матеріально-технічного забезпечення; транспортного обслуговування тощо
29. Проектування оперативного управління виробництвом: оргструктура і функції апарату управління; оперативно-календарне планування виробництва; диспетчерування виробництва; організація інформаційних зв'язків і документообіг.
30. Проектування організації праці персоналу: нормування праці; склад і спеціалізація бригад, зони обслуговування; оснащення та обслуговування робочих місць; оплата праці; охорона праці і техніка безпеки; підготовка, перепідготовка кадрів.
31. Проектування сівозмін.
32. Розроблення плану виробництва.
33. Розроблення технологічного процесу виробництва та реалізації продукту (з урахуванням життєвого циклу продукту).
34. Формування виробничої структури підприємства.
35. Методологія цільового управління підприємством. Методи і способи управління.
36. Види структур управління. Способи побудови і принципи формування структури управління.
37. Моделювання організаційної структури підприємства.
38. Проектування організаційно-правової форми аграрного підприємства. 39. Комплекс установчих документів на створення підприємства та інші внутрішні документи.
40. Прогноз обсягів реалізації продукції.
41. Баланс грошових витрат і надходжень.
42. План доходів і витрат. Методи планування прибутку від реалізації продукції.
43. Балансовий план підприємства. Методи складання планового балансу підприємства.
44. Сутність аналізу беззбитковості та його мета. Припущення при проведенні аналізу беззбитковості. Графік прибутковості.
45. Основні принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів.
46. Основні показники ефективності проекту: чистий приведений дохід, внутрішня норма доходності, індекс доходності (прибутковості, рентабельності) інвестицій, термін окупності інвестицій.
47. Оцінка ефективності проекту. Вплив ризику і невизначеності при оцінці ефективності проекту.
48. Оцінка проектних ризиків та методи їх зниження. Методи оцінки стійкості проекту: укрупнена оцінка стійкості проекту; розрахунок рівнів беззбитковості; метод варіації параметрів.
49. Процеси планування проекту. Рівні планування. Структура розбиття робіт (структуризація проекту).
50. Лінійний графік Ганта.
51. Сутність сіткового планування. Алгоритм побудови сіткової моделі проекту.
52. Обчислення параметрів сіткового графіка.
53. Календарне планування проектів. Планування ресурсів і витрат.
54. Оцінка вартості проекту.
55. Бюджетування проекту. Методи контролю вартості проекту.
56. Програмне забезпечення планування проектів.
57. Моделювання в процесі проектування підприємницької діяльності.

Зразок залікового білета

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОС «Магістр» напрям підготовки/ спеціальність «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Кафедра підприємництва та організації агробізнесу 201_ – 201_ н.р.	Білет №_1_ з дисципліни «Проектування підприємницької діяльності в АПК» (залік)	Затверджую Зав. кафедри _____ Ільчук М.М. 2.09.201_р.
--	--	---	--

Питання

1. Сутність проекту та проектування.
2. Зміст техніко-економічного аналізу проектного аграрного об'єкта: розрахунок інвестиційних витрат, визначення собівартості продукту, складання плану фінансових потреб.

Тестові завдання

Питання 1. Комплекс взаємопов'язаних заходів, які необхідно виконати для досягнення певної цілі у певний період часу і при встановлених ресурсних обмеженнях розуміють як:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

Питання 2. Синергічними проектами є проекти, які:

1	збільшують рентабельність один одного у разі прийняття рішення про їх реалізацію одночасно
2	реалізація яких одночасно недоцільна
3	при реалізації збільшують рентабельність один одного шляхом скорочення витрат кожного проекту
4	реалізуються послідовно один за одним

Питання 3. Проектний цикл інвестиційного проекту включає такі фази (за UNIDO):

1	передінвестиційна;
2	аналітична
3	інвестиційна
4	експлуатаційна (виробнича)

Питання 4. Вкажіть методи проектування залежно від глибини проектних рішень:

1	виробничі
2	бенчмаркінг
3	комерційні
4	параметричне проектування
5	реінжиніринг

Питання 5. Вкажіть складові інженерно-технологічної частини проекту:

1	виробнича програма і виробнича потужність
2	вибір технології, детальний план та інженерні основи проекту
3	вибір обладнання, будівельно-монтажні роботи
4	розрахунок витрат

Питання 6. Сукупність остаточних комплексних проектних рішень з організації праці, виробництва та управління, що спрямовані на забезпечення умов ефективного функціонування підприємства і призначені для впровадження – це:

1	інвестиційний проект
2	організаційний проект
3	бізнес-проект
4	інноваційний проект

Питання 7. Проектування товару-продукту здійснюється на таких етапах його життєвого циклу:

1	маркетингові роботи
2	патентний пошук
3	науково-дослідні роботи
4	маркетингові роботи
5	технологічна підготовка виробництва

Питання 8. Якими методами здійснюється проектування організаційної структури підприємства:

1	аналогій
2	експертним;
3	організаційного моделювання
4	структуризації цілей
5	статистичним

Питання 9. Яка чисельність операторів з догляду за молодняком свиней необхідна за умови: середньорічне поголів'я молодняку свиней становить 8000 гол., норма навантаження (голів) на одного працівника – 2000, коефіцієнт підміни –1,5 ?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним числом)

Питання 10. Яка кількість сівалок для посіву зернових культур необхідна за умови: площа посіву зернових становить 1800 га, змінна норма виробітку агрегату – 40 га, термін посіву зернових – 10 днів, коефіцієнт змінності – 1,5.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним числом)

Викладач, доцент

Коновал І.А.

9. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи: лекції, практичні роботи, ілюстрації тощо.

10. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамен та заліки в НУБіП України» від 27.02.2019 р. поточний контроль знань та умінь студентів проводиться у формі тестів та шляхом виконання практичних і самостійних завдань за варіантами. Підсумковий контроль знань та умінь студентів проводиться у формі складання екзамену.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль			Рейтинг з навчальної роботи $R_{НР}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$	Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3					
0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про екзамен та заліки в НУБіП України» від 27.02.2019 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{ДИС}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$ додається до $R_{нр}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{нр}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з табл. 1.

Таблиця 1

**Співвідношення між національними оцінками
і рейтингом здобувача вищої освіти**

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74 - 89
Задовільно	60 - 73
Незадовільно	0 - 59

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінки виконання навчальних завдань є одним з основних способів перевірки знань, умінь і навичок студентів з дисципліни “Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК”. При оцінці завдань за основу слід брати повноту і правильність їх виконання. Необхідно враховувати такі вміння і навички студентів:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання;
- викладати матеріал логічно й послідовно;
- користуватися додатковою літературою.

Схема розподілу балів за модулями навчальної дисципліни «Проектування підприємницької діяльності в АПК»

Вид контролю	Модуль	Тема	Навчальні заняття (підготовка та виконання)	Виконання самостійних робіт	Модульний (змістово-модульний) контроль	Всього балів (сума 4+5+6)	
Поточний контроль	Модуль 1. Теоретичні основи проектування підприємницької діяльності підприємств. Види проектів	1.1	2	2	-		
		1.2	3	3	-		
	Всього за модуль 1		5	5	5	15	
	Модуль 2. Проектування організації виробництва та управління аграрним підприємством	2.1	2	2	-		
		2.2	2	2	-		
		2.3	2	2	-		
	Всього за модуль 2		6	6	8	20	
	Модуль 3. Фінансування проекту та оцінка його ефективності	1.1	3	3	-		
		1.2	3	3	-		
	Всього за модуль 3		6	6	8	20	
	Модуль 4. Система планування проектів	2.1	5	5	-		
	Всього за модуль 4		5	5	5	15	
	Всього за поточний контроль*			22	22	26	70
	Підсумковий контроль						30
Разом						100	

* максимально можлива кількість балів

Рейтингові оцінки зі змістових модулів

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$$

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з табл. 1.

Таблиця 1

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74 - 89
Задовільно	60 - 73
Незадовільно	0 - 59

12. Методичне та матеріально-технічне забезпечення

1. Ільчук М.М., Коновал І.А. Проектування підприємницької діяльності в АПК. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань, дистанційного навчання для підготовки фахівців ОКР «магістр» спеціальності 8.03050401 – „Економіка підприємства” за програмою „Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК”. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2013. – 91 с.
2. Персональні комп'ютери
3. Модульний проект «Зерно»
4. Модульний проект «Овочі»
5. Модульний проект «Молоко»
6. Модульний проект «Яловичина»
7. Модульний проект «Свинина»
8. Програмний продукт «Проект будівництва свиного комплексу»
9. Програмний продукт «Проект реконструкції молочного комплексу»

13. Рекомендована література

Базова

1. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Навч. посібник. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2013. –308 с.
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Проектування підприємницької діяльності в АПК. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань, дистанційного навчання для підготовки фахівців ОКР «магістр» спеціальності 8.03050401 – „Економіка підприємства” за програмою „Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК”. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2013. – 91 с.

3. Проектування підприємницької діяльності в АПК: Навчальний посібник./ Кваша С.М., Ільчук М.М., Коновал І.А., Любар Р.П. – Частина 1. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2007. – 160 с.
4. Проектування підприємницької діяльності в АПК: Навчальний посібник / Кваша С.М., Ільчук М.М., Волощук В.М., Коновал І.А., Жемойда О.В. . – Частина 2. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2007. – 60 с.

Допоміжна

5. Глиненко Л.К., Лужко Е.В. Проектирование организационных структур управления. – К.:Нора-Друк, 2005. – 728 с.
6. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д., Євтушенко В.Д. Розвиток ринку зерна в Україні та його стабілізація // Економіка АПК. - 2019. - № 4 - С. 29/
7. Ільчук М.М., Коновал І.А., Ус С.І. Методичні підходи до оцінки ефективності підприємницької діяльності аграрної сфери // Економіка АПК. - 2017. - № 5 - С. 51/
8. Ільчук М.М., Коновал І.А. Ефективність інвестиційного проекту створення та функціонування високотехнологічного сільськогосподарського підприємства // Економіка АПК. - 2015. - № 5 - С. 55.
9. Ільчук М.М., Коновал І.А., Євтушенко В.Д. Управління конкурентоспроможністю продукції скотарства сільськогосподарських підприємств України // Економіка АПК. - 2018. - № 7 - С. 83.
10. Ільчук М.М., Коновал І.А. Підвищення конкурентоспроможності продукції скотарства в Україні // Економіка АПК. - 2016. - №5 - С. 51-59.
11. Ільчук М.М., Коновал І.А. Розвиток агробізнесу в Україні // Науковий вісник НУБіП № 244. – 2016. С. 125-135.
12. Ільчук М.М., Волощук В.М., Коновал І.А. Бізнес-план інвестиційно-інноваційного проекту будівництва і експлуатації свиногокомплексу потужністю 24000 голів. – К.:ЗАТ «Нічлава», 2011. – 66 с.
13. Ilchuk M. M., Konoval I. A., Radko V. I., Yevtushenko V. D. Competitiveness of cattle breeding products increase. Vienna, Austria. East West, 2017. 294 p.
14. Мур Дж., Уэдерфорд Л. И др. Экономическое моделирование в Microsoft Excel, 6-е изд.:Пер. с англ. – М.:Издательский дом «Вильямс», 2004. – 1024 с.
15. Прогнозування виробництва продукції рослинництва та його ресурсне забезпечення в Україні /С.М. Кваша, М.М. Ільчук, І.А. Коновал, М.М. Федюшко. - К.:ННЦ «ІАЕ», 2013. - 244 с.
16. Сільське господарство України за 2018 р.:Статистичний збірник – К.: Держслужба статистики України, 2019. – 386 с.
17. Смирнов Д. Разработка и сопровождение проектов. Microsoft Project 2003: Учебное пособие. – М. :Изд-во Триумф, 2004. – 352 с.
18. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур / За ред. П.Т. Саблука, Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. - К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 402 с.

19. Ярмак А. Бізнес – план «Відгодівля ВРХ. Інтенсивна технологія». Електронний ресурс: <https://agroday.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/Biznes-Plan-vidgodivlya-VRH.pdf>

14. Інформаційні ресурси

<http://iportal.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України

<http://minagro.gov.ua/> – Міністерство аграрної політики України

<http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України

<http://www.minfin.gov.ua/> – Міністерство фінансів України